

Antwoord: Evengoed als des Zondags, op onze straten en wegen, politietoezicht noodig is, zal er ook, op dien dag, bewaking noodig zijn voor de bosschen.

Dat men, voor het zich in een bepaald bosch mogen ophouden, als eisch stelt, dat men zich voorzie van een toegangsbewijs, is een maatregel van orde, die de bewaking vergemakkelijkt.

Tegen het uitreiken van zulke kaarten door iemand, wiens werk het is, toezicht op zulk een bosch te houden, kan daarom geen bezwaar worden gemaakt. Dat de eigenaar, ook op Zondag, voor deze kaarten een kleine vergoeding vraagt, kan men persoonlijk afkeuren, maar dat is een zaak, die de boschwachter niet heeft te beoordeelen.

Zijn taak is alleen, dat hij, in de gegeven situatie, zorg, dat alles, ook op Zondag, ordelijk verloopt.

Het enige bezwaar, dat men zou kunnen maken, is dit, dat hij, door een bepaald percentage van de „opbrengst” aan te nemen, zijn inkomen verhoogt.

Wat mij betreft, ik zou iemand ook daarover niet lastig durven vallen, omdat het een verdienste is, die uit zijn „ambt”, een noodig en nuttig ambt, voortvloeit; maar heeft de persoon in kwestie daartegen gewetensbezwaar, dan kan hij zeggen: „wat gedaan moet worden, wil ik doen, maar ik wil daaraan op den Zondag niet een extratje verdienen. Op Zondag laat ik heel de opbrengst der kaarten aan den eigenaar”.

Zodoende zal hij meen ik, geheel vrij staan; temeer wijl, ook als er geen kaarten worden afgegeven, de bewaking evengoed zijn gang moet gaan, zoodat het uitgeven van toegangsbewijzen de Zondagsviering voor het overige niet nadeelig beïnvloedt.

De inzender van de hier besproken vraag zal merken, dat ik zijn eigen advies heelemaal beaam.

2. Is het geoorloofd, op den Zondag gebruik te maken van een auto of rijtuig om daarmee ter kerk te gaan voor het laten doopen van zijn kindje.

Antwoord: „Natuurlijk is dat geoorloofd”.

God geeft ons het groote voorrecht, dat onze kinderen staan in het verbond, dat zij mogen ontvangen het teeken en zegel des verbonds.

Daaruit vloeit vanzelf voort, dat wij geroepen zijn, zoo spoedig mogelijk den doop aan onze kindertjes te laten bedienen.

Ik wil niet hard vallen broeders en zusters, die, uit gevoelsoverwegingen, den doop hunner kinderen uitstellen, totdat moeder er bij kan zijn; maar goed vind ik het niet. Als God daar staat, terwijl Hij onzen kinderen het zegel des verbonds toereikt, mogen wij Hem niet laten staan en wachten, tot het oogenblik, waarop wij het geschikt en prettig vinden Zijn gunst te aanvaarden.

Zoo haast het kan, zullen wij die weldaad Gods aanvaarden.

Maar wat bezwaar kan er dan tegen zijn, dat wij, als de afstand tusschen huis en kerk dat eischt, voor dezen kerkgang gebruik maken van auto of dergelijke?

In zulk een geval wordt immers de chauffeur, de koetsier, het paard, alles gesteld in den dienst des Heeren, waarvoor juist de Zondag gegeven is?

Bezwaar te maken tegen zulk doen kan enkel opkomen uit een geheel verkeerd inzicht in de bedoeling van het vierde gebod.

Laten allen, die hier bezwaar hebben eens goed lezen de verklaring van het vierde gebod in onzen Catechismus. Naar de kerk gaan, de prediking hooren, de sacramenten gebruiken, den armen Christelijke handreiking doen, deze dingen zijn het middelpunt van de Nieuw-Testamentische Sabbatsviering. En alles wat daaraan dienstbaar is, dat bevordert, is niet alléén geoorloofd, maar zelfs roeping.

b. Avondmaalsviering.

Is het geoorloofd de Avondmaalsviering in eigen gemeente te verzuimen, om tegenwoordig te kunnen zijn bij den doop, b.v. van het kindje van een zuster?

Antwoord: Mijns inziens is dat niet geoorloofd. Als het Avondmaal in de gemeente is aangericht, staat Christus daar en zegt: „Doe dat”.

Avondmaal houden is niet allereerst een quaestie van zegen-zoeken, niet een quaestie van geestelijke geniëting, maar een zaak van gehoorzaamheid.

Het is dus niet een juiste redeneering, waarbij men zegt: „ik kan ook wel een zegen hebben door tegenwoordig te zijn bij de toediening van den doop aan een kindje, dat mij, met zijn ouders, na aan het hart ligt en dus laat ik het Avondmaal vandaag maar staan. Deze redeneering zal ons zelf met onze neigingen en begeerten in het middelpunt.

Dat mag niet.

Wie naar die redeneering handelt gaat uit den weg Gods en wandelt op eigen gekozen pad.

Dat is zonde; ook kan in dien weg geen zegen worden verwacht.

Tegenover den Heere is gehoorzaamheid het eerste. Daar hebben wij mee te doen.

Of wij daarbij een zegen zullen ontvangen en

hoeveel zegen, dat komt in de tweede plaats en hebben wij aan den Heere over te laten.

c. De noodleugen.

Dezelfde broeder, die de beide laatste vragen zond, heeft ook nog deze moeilijkheid.

Hij is onderwijzer en nu valt het hem altijd moeilijk om aan de kinderen het rechte inzicht bij te brengen omtrent gevallen als deze:

Rachab redt de verspieters, door een leugen. Michal redt David door een leugen.

Nu moet aan den eenen kant gezegd: „alle leugen is zonde”; aan den anderen kant geeft God Zijn goedkeuring over daden als bovengenoemd.

Antwoord: Het komt hier (zooals altijd) aan op goed onderscheiden.

Laten we nu eens nemen het geval van Rachab. In Rachabs doen is tweeërlei.

Aan den eenen kant is daar het geloof in de belofte, die God aan Israël had gegeven. Zoo sterk is dat geloof, dat zij daardoor er toe kan komen zich los te maken van eigen volk, en partij te kiezen voor Israël.

Aan den anderen kant is er de wijze, waarop zij aan dat geloof uiting geeft, dat is „een leugen”. Zij verlaat zich op Gods Trouw en Almacht, maar gebrek aan inzicht in Gods wet of, wilt ge, in Gods Heiligheid, doet haar gaan in verboden wegen.

Dat bleef zonde, hoe goede bedoelingen zij daarbij ook had.

Maar (en daarop komt het hier aan) als God haar nu zegent en behoudt, dan is dat niet om de wille van die leugen; dan is dat ondanks die leugen.

Noch in Hebreë 11:31, noch in Jacobus 2:25 wordt de leugen goedgekeurd; in beide die teksten wordt alléén gewezen op haar geloof, als op den weg, waarlangs het heil des Heeren haar toekwam.

Hetzelfde geval hebben wij bij de Egyptische vroedvrouwen Exodus 1:15-20.

Daarop moet bij de behandeling van deze Schriftgedeelten duidelijk worden gewezen.

Gods zegen kwam tot deze menschen in den weg des geloofs.

Voor hun leugen hebben ze vergeving moeten ontvangen.

Hier komt uit de rijkdom van Gods genade, die ondanks de verkeerdheid van den geloof, toch aan het geloof Zijn zegen verbindt.

Voorbeelden ter navolging zijn deze menschen dan ook niet in hun leugen, maar alléén in hun geloof kiezen voor God en Zijn volk.

Vergeeten mag ook bij de behandeling niet worden, dat wij hier te doen hebben met menschen over wie het licht van Gods wet bij lange na niet zoo helder straalde als over ons.

Wij zouden daarom, als wij gingen in hun wegen, zwaarder zondigen dan zij gedaan hebben.

Laat ik nog mogen opmerken, dat over Michals houding de Schrift ons in geen enkel opzicht een goedkeuring laat hooren.

Haar daad, die opkwam uit natuurlijke liefde tot David, moet eenvoudig weg worden afgekeurd. Van een geloofsuiting is hier geen sprake.

D. v. D.

MUZIKALE KRONIEK

De uitvoering van Bach's Hohe Messe door de Nederlandsche Bachvereniging te Naarden.

Naast de uitvoering van Bach's twee meest bekende Passies, de Johannes en de Mattheus Passie, heeft de Bachvereniging gemeend bij haar Bach-herdenking ook de grootste en schoonste door Bach geschreven mis, de reeds meermalen door haar uitgevoerde Grosse Messe in H moll te moeten geven. Het mag wel een geweldige prestatie worden genoemd, zelfs voor een vereniging als de Nederlandsche Bachvereniging, om binnen zoo'n korten tijd een drietal werken als de genoemde uit te voeren, waarbij valt op te merken, dat elke uitvoering een modeluitvoering is, in alle opzichten doordacht en af.

In plaats van het Utrechtsch Stedelijk Orkest werd ditmaal door het Concertgebouworkest uit Amsterdam het instrumentale gedeelte verzorgd. Het Bachkoor zong als gewoonlijk de koorpartijen, terwijl als vocaalsolisten medewerkten Jo Vincent, Annie Woud, Georg Waller, Max Kloos en Louis Smitshuysen. De instrumentale obligaten werden verzorgd door Johan Hekster (viool), Nic. Klansen en W. Clemens (fluit), G. Blanchard en W. Peddemors (oboi d'amore), Richard Sell (corn da caccia) en de trompettisten M. Komst, D. Tonnis en J. Sloghem. Als immer bij de Bachvereniging werd op zeer voortreffelijke wijze de cembalo-partij door Marie Landré en de orgelpartij door Valentijn Schoonderbeek verzorgd.

Wat wel bijzonder de aandacht trekt is het groote aandeel, dat het koor heeft in dit werk. Niet minder dan 15 van de 24 nummers zijn voor koor geschreven. Elk dier 15 nummers stelt buitengewoon zware eischen aan de uitvoerenden, zoowel de koorfuga's, die in de meerderheid zijn,

als de andere koren, waarin trouwens ook weer telkens fugatisch bewerkte gedeelten voorkomen. Ik memoreer in het bijzonder den jubel, die klonk in het belijden van de opstanding ten derden dage, koor no. 17: „Et resurrexit tertia die”, na het ingehouden, sombere „Crucifixus”, dat ook buitengewoon goed werd vertolkt.

Voor den bassolist zijn een tweetal aria's geschreven, die beide groote moeilijkheden opleveren voor den vertolker. De eerste, die zeer laag ligt werd, gezien de zware eischen, die ze stelt, goed vertolkt door Louis Smitshuysen, terwijl de obligaat partij voor de corn da caccia daarbij een zeer eigenaardig effect aan het geheel gaf. Voortreffelijk was de weergave van de tweede basaria door Max Kloos. 't Valt te loven, dat na de eerste uitvoeringen, waarbij door denzelfden baszanger beide aria's moesten worden gezongen, wat beide malen een minder gelukkige weergave bracht van de eerste aria, een tweetal solisten gekozen wordt om deze aria's te vertolken. Ook de alt en sopraanduelletten en aria's (Jo Vincent trad weer voor het eerst na haar ziekte op) vonden een ideale vertolking, terwijl de begeleiding alles zijn volle glans en bijzondere kleur gaf. Den leider der Bachvereniging, Anthon van der Horst, dank voor deze prachtige herhaling van dit zeer uitzonderlijk schoone werk van Bach, dat zeker evenzeer als zijn Mattheus Passion verdient regelmatig uitgevoerd te worden.

B.

D. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

De geestelijk-zedelijke zijde van het Werklozenvraagstuk.

II.

Verdere geestelijk-zedelijke gevaren.

Vóór wij spreken over wat wij voor de werklozen geestelijk kunnen doen, moeten wij toch nog dieper op de geestelijk-zedelijke gevolgen der langdurige werkloosheid ingaan.

Want behalve de genoemde rechtstreeksche gevolgen, zijn er nog vele andere, die misschien niet zoo dadelijk merkbaar worden, maar toch wel terdege dreigen.

Zeker, de omstandigheden maken den mensch niet.

Ik denk aan dat mooie woord van Pierson tegen Troelstra. Troelstra verdedigde de stelling, dat armoede de hoofdoorzaak, zoo niet de eenige oorzaak der prostitutie was. Pierson antwoordde: „Ik heb groote sympathie voor uw medelijden met de armen, maar wat ik u verwijt, is dat gij geen eerbied voor hen hebt. Wie verkondigt, dat armoede steeds bij vrouwen en meisjes tot prostitutie moet leiden, beledigt deze vrouwen.”¹⁾

Dat is zeer zeker volkomen juist, en vele van onze werkloze jongere en oudere menschen weten zich dan ook in Gods kracht staande te houden. Doch ontveins het u dan ook geen oogenblik, hoeveel geestelijke kracht hiervoor noodig is. Hier is het zeer zeker waarachtig: niet ik, maar de genade Gods, die met mij is.

De werkloze is straks tot zoo weinig meer in staat. Hij wordt immers geheel lusteloos.

Men zegt wel eens: hoezeer konden deze menschen nu hun innerlijk bezit verrijken door het bestudeeren van de boeken over onze beginselen.

Men hoort een domine klagen: „werkten deze jongens nu maar eens hard voor onze jeugdverenigingen, maar de meesten krijg je er niet, en ze kennen hun vragen op de catechisatie nog ternauwernood. Gelukkig er zijn een paar anderen.”

Goed, maar bewonder die anderen dan ook dubbel en dwars. Want daar zit wat in! Om zichzelf te blijven ontwikkelen en het zelf-respect te handhaven in zulke omstandigheden.

Die hebben meestal een verstandige moeder, die „veel vergeeft en niet verwijt”. Maar hoeveel van dergelijke moeders zijn er?

Men kan immers bijna tot een stelregel maken: „hoe meer vrije tijd, tot hoe minder in staat.”²⁾

Dezen winter heb ik velen leeren kennen in een tehuis voor werklozen. 's Morgens kon men er gezellig bezig zijn met spelen, er zitten praten of lezen en allerlei knutselwerkjes doen. 's Middags werd er driemaal per week voor meerdere ontwikkeling gezorgd door lezingen, films, causerieën, excursies enz.

Een goede 80 kwamen er 's morgens geregeld stempelen. Hoe viel het ons tegen, dat maar een enkele aan de werkbank ging staan, om eens een aardig gebruiksvoorwerp te maken. Ook een lezing van een technisch bekwaam man, die met veel voorbeelden over eenvoudigen handenarbeid sprak, bracht daar weinig verandering in. De ter lezing gelegde boeken met veel platen en vol technische onderwerpen werden weinig ingekeken. De krant had wel enkele liefhebbers. En bij de voordrachten 's middags kwamen haast nooit meer dan 25 à 35 werklozen.

1) Woord en Daad, 13e jaargang, Afl. 4, blz. 160.

2) W. Harttorf: Jeugd zonder werk, blz. 53.

Velen h-
joren, ze
op zonder
maakt kar
Een gro-
te praten
domino-sp
Toen ik
„U had hi
zien ploet
daar déed
Dit zit
wat heb j
Maar op-
slappen, E
duld gant
werkstukje
Hoe na
goede nie
geen gemi
den heeler
meer in d
nemen. E
prikkelbaa
De nood
heel vaak
een werklo
hebben wi
digd en ee
en voordr
Maalscha
nood. Zij
welijks m
te verscha
de stemm
het leed va
Vooral
onder. Dem
thuiskomt
zich ziet,
tobbend, h
maar er g
dat de sfe
vorderlijk
Waarbij
geren veel
Ze hebben
loopen. Ze
weten dan
een tijdla
daar ook m
nu: geheel
Dit zijn
werk heeft
vader me
dag thuis
warmde v
beuren.
Gelukkig
is niet goe
Maar, di
erg het m
werklooshe
Werkloo
ten, beure
heel gauw
Hoe gen
leuzen doe
tehuis ma
„I Geld ha
maar eens
van wien g
Onze ar
tisch inge
schen. Ze
bewust. Im
vaak een
jongens al
Zij leeren
nen, maar
kant. Zoo
crete vrag
missen he
mische vra
Vandaar
tijd onder
gemakke
leven onde
heden zit
Al die we
politiek. Z
beginselen
Daarom
sing op ko
wegen belo
Bij de o
maar, zoo
werkloze
menschen
komt zoo
niet meer
grens van
Eindelijk
sexuele n
over 't alge
de gedachte
gens even
plaats heer
doordat zij
behoeven